

Hur har efterkrigstidens migration påverkat Sveriges folkmängd?

Ibland ställs frågan "Hur har efterkrigstidens migration påverkat Sveriges folkmängd?". Då menar frågeställaren i vilken omfattning har befolkningens numerär och åldersfördelning påverkats.

Från 1945 till 2003 har folkbokföringsmyndigheterna registrerat 2,4 milj. inflyttningar och 1,4 milj. utflyttningar d.v.s. ett överskott på en miljon. De utrikes födda har ökat med nästa en miljon under perioden. Till invandringsöverskottet får man addera de barn som invandrarna fött och dra ifrån dödsfallen bland invandrarna. En enkel kalkyl⁷ som tagit hänsyn till faktorerna ovan ger som resultat att Sveriges folkmängd skulle ha uppgått till 7 160 000 om landets gränser varit stängda d.v.s. en kalkylerad folkökning med bara 540 000 jämfört med den faktiska på 2,4 milj. Migrationen har direkt gett en folkökning på 970 000, inflyttningsöverskottet, och indirekt med 870 000 som är födelseöverskottet. Vid beräkningarna har vi justerat ner fruktsamheten något och justerat upp dödligheten marginellt för "den slutna befolkningen". Migranter är en selekterad grupp människor. Det är därför rimligt att anta de inflyttade har påverkat både fruktsamhet och dödlighet men i olika riktningar.

Tabell 11.1
Migrationens bidrag till folkökningen 1945-2003

	Tusental
Födda	1 010
Döda	140
Födelseöverskott	870
Invandringsöverskott	970
Folkökning	1 840

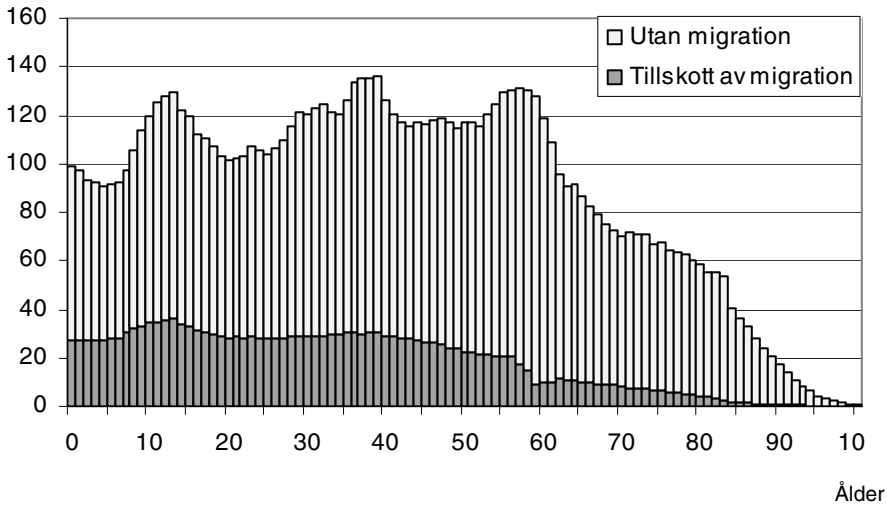
Migrationen har föryngrat befolkningen. I åldrarna under 20 år utgör tillskottet ca 30 procent och i åldersintervallet 20-49 år ca 25 procent av befolkningen i resp. åldersgrupp. Än så länge har däremot migrationen bara marginellt påverkat befolkningen i åldrarna över 80 år.

---

⁷ En liknade kalkyl har gjorts tidigare för perioden 1951-1988. Se *On the causes of Changes in the Age Structure* med underrubriken *The case of Sweden* publicerad i *Bakgrundsmaterial från DEMOGRAFISKA funktionen* 1990:3.

Diagram 11.1**Befolkningens åldersfördelningen 2003 samt tillskottet beroende på migrationen 1945-2003**

Tusental

Den så kallade försörjningsbördan, relationen mellan befolkningen i åldrarna 65+ och 20-64, har blivit lägre än utan migration. Nu går det 29 ålderspensionärer på 100 personer i åldrarna 20-64 år. Utan migration hade det nu varit 33 per 100.

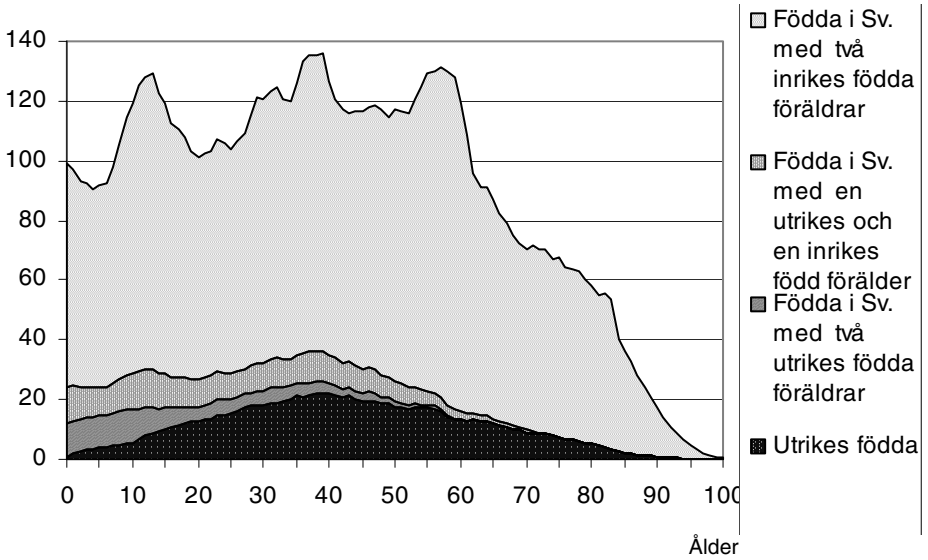
Tabell 11.2**Tillskottet i befolkningen beroende på migrationen 1945-2003 fördelat på ålder**

Ålder	Migrations- tillskott i tusental (avrundat)	Procent av befolk- ningen
0-9	290	30
10-19	330	28
20-29	280	26
30-39	300	23
40-49	270	23
50-59	190	15
60-69	100	11
70-79	60	10
80-89	20	6
90+	4	5
Samtliga	1840	21

Diagram 11.2

Befolkningen 31 dec 2003 fördelad efter eget födelseland och föräldrarnas födelseland

Tusental

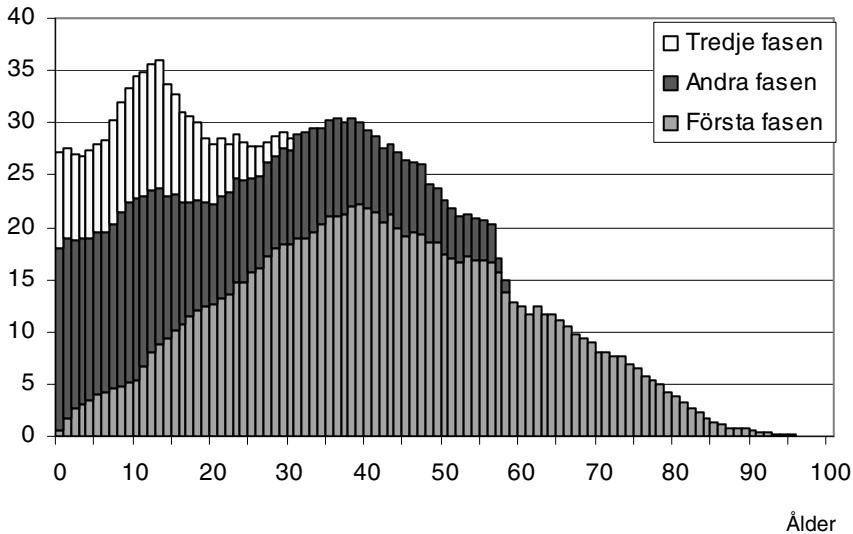
Ett enkelt och bra sätt att beskriva effekten av migration är redovisa befolkningen efter eget födelseland och föräldrarnas födelseland enligt diagrammet ovan. Av gruppen *födda i Sverige med en förälder född i Sverige och en utomlands* bör vid en sådan kalkyl 50 procent föras till "effekten av invandring". Denna kalkyl ger 1,675 milj. i tillskott vilket avviker med 165 000 från den kalkyl vi redovisade början på detta kapitel. Skillnaden beror dels på att vi får med effekten av migration före 1945 dels på att barnbarnen till invandrarna inte kommer med i diagrammet ovan. De båda kalkylerna stämmer dock bra överens för födda på 1950- och 1960-talen. Fr.o.m. 1970-talet ger invandrarnas barnbarn ett betydande tillskott på ca 220 000 till befolkningen. Tillskottet är störst i födelseårgångarna födda omkring år 1990.

Metodruta

Folkmängden 31 dec 1944 fördelade efter kön och ålder har skrivits fram till 2003 med observerade fruktsamhetstal och dödstal. Fruktsamhetstalen har justerats ner några procent och dödlighet har justerats upp en procent.

Diagram 11.3**Kalkylerat tillskott av personer i den svenska befolkningen 31 dec 2003 beroende på invandringen 1945-2003**

Tusental

Första fasen utgörs av nettomigrationen och dödsfall bland utrikes födda**Andra fasen** utgörs av personer födda i Sverige med modern född utomlands**Tredje fasen** utgörs av personer födda i Sverige med en mormor född utomlands.

Migrationen har således gett ett kalkylerat tillskott på 1,84 milj. Det är dock betydligt fler, omkring 2,4 milj., av befolkningen som har anknytning till utlandet vilket framgår av nedanstående tabell. Ungefär en fjärdedel av Sveriges befolkning har anknytning till utlandet via födelse utomlands, föräldrar eller mor/farföräldrar födda utomlands.

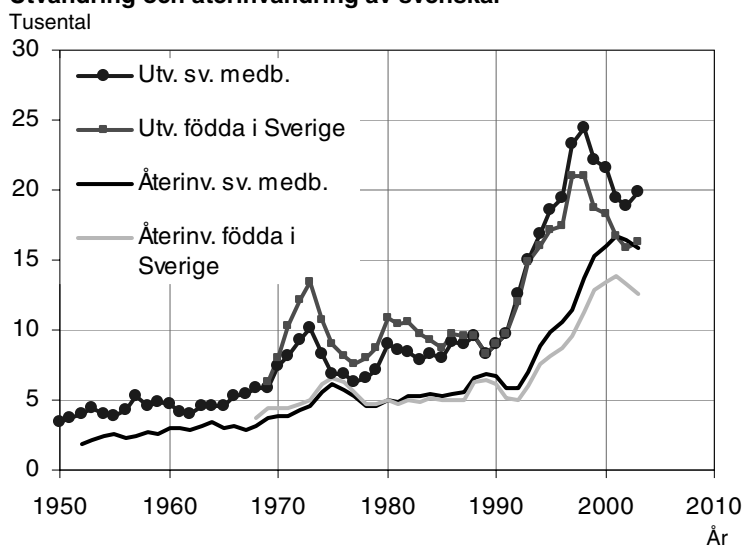
Tabell 11.3**Personer som via födelse, föräldrar eller mor/farföräldrar har anknytning till utlandet - 31 dec. 2003**

	Tusental
Födda utomlands	1 078
Födda i Sverige	
– med båda föräldrarna födda utomlands	315
– med en förälder född i Sverige	565
Födda i Sverige med båda föräldrarna födda i Sverige	
– med fyra mödrar/farföräldrar födda utomlands	<10
– med tre av mor/farföräldrar födda utomlands	10
– med två av mor/farföräldrar födda utomlands	110
– med en av mor/farföräldrar födda utomlands	300
Totalt	2 380

Utvandring och återinvandring av svenskar

Som redan påpekats i kapitlet *Flyktinginvandring i samband med andra världskriget* befarade man att utvandringen av svenskar skulle ta fart efter andra världskriget. Men utvandringen förblev på en låg nivå ända till slutet av 1960-talet – omkring 5 000 per år. Det var först på 1990-talet som utvandringen av svenskar fick ett nytt mönster och fördubblades från 1970- och 1980-talens nivåer på ca 10 000 per år till 20 000 årligen.

Diagram 12.1
Utvandring och återinvandring av svenskar

Vår avsikt är att först hand beskriva migrationen efter födelseland. Tyvärr går det inte för tiden före 1970. I ovanstående diagram redovisar vi migrationen av svenskar både efter medborgarskap och efter födelseland. Den antalsmässiga överensstämmelsen är god med några undantag.

Under perioden 1970-85 utvandrade fler födda i Sverige än svenska medborgare. Barn födda i Sverige flyttade från Sverige tillsammans med sina tidigare invandrade föräldrar

Sedan 1995 har fler svenska medborgare utvandrat än personer födda i Sverige. Antalet naturaliserade, svenska medborgare som tidigare varit utländska medborgare, ökar årligen blir en allt större andel av de svenska medborgarna. Skillnaden mellan de båda tidsserierna förväntas bli större och större.

De båda tidsserierna över återinvandrade har god överensstämmelse till år 1990. Under den senare perioden svarar de naturaliserade (personer som fått svenskt medborgarskap) för skillnaden mellan de båda tidsserierna.

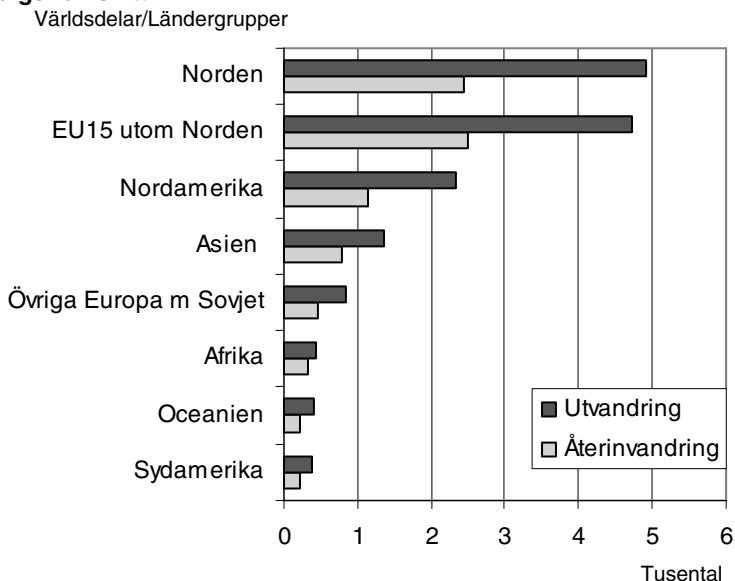
Man brukar ange tre orsaker till att utvandringen ökade på 1990-talet nämligen:

- Den ekonomiska krisen som medförde att ungdomar fick det extra svårt att få jobb. Många ungdomar valde att söka jobb utomlands.
- De multinationella företagens expansion. Svenskar erbjöds att arbeta utomlands några år antingen i ett dotterbolag eller på företagets huvudkontor i något annat land.
- Inträdet i EU öppnade arbetsmarknaden för svenskar i ytterligare 12 länder. Tidigare var det bara möjligt att arbeta i de nordiska grannländerna utan en besvärlig tillståndsprövning.

Sedan länge finns det tre områden som svenskarna flyttar till. Det är de nordiska grannländerna, EU-länderna och Nordamerika. På senare år har också länder i Asien dragit till sig svenskar.

Det är vanligast att svenskar flyttar till Norge. Den största invandrargruppen i Norge kommer inte oväntat från Sverige. USA och Storbritannien är också två länder som svenskar gärna flyttar till. En del flyttströmmar har legat på ungefär samma nivå sedan 1970-talet. Exempel på detta är flyttningarna till Schweiz, Italien, Grekland och Kanada. I andra flyttströmmar som mot Finland och f.d. Jugoslavien finns det barn till invandrare som flyttar tillsammans med sina återvändande föräldrar. Se tabellerna 12.3-12.10.

Diagram 12.2
Personer födda i Sverige - utvandring och återinvandring 1990-1999,
årliga genomsnitt

På de följande sidorna kommer vi att analysera utvandringen av svenskar fördelade på tre kategorier beroende på föräldrarnas födelseland. De tre grupperna är födda i Sverige

- med båda föräldrarna födda i Sverige
- med en förälder född i Sverige
- med båda föräldrarna födda utomlands.

Först bör vi ha en uppfattning om gruppernas storlek vilket framgår dels av diagram 11.2 dels av följandet tabell.

Tabell 12.1
Födda 1940 - 2003 fördelade efter föräldrarnas födelseland, procent

	Födelseår						
	1940-49	1950-59	1960-69	1970-79	1980-89	1990-99	2000-03
Båda föräldrarna födda i Sverige	96,2	90,1	86,0	83,6	82,2	78,1	75,7
En förälder född i Sverige	3,4	7,5	9,6	9,6	10,7	11,3	12,3
Båda föräldrarna födda utomlands	0,4	2,3	4,4	6,7	7,1	10,6	12,0
Samtliga	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

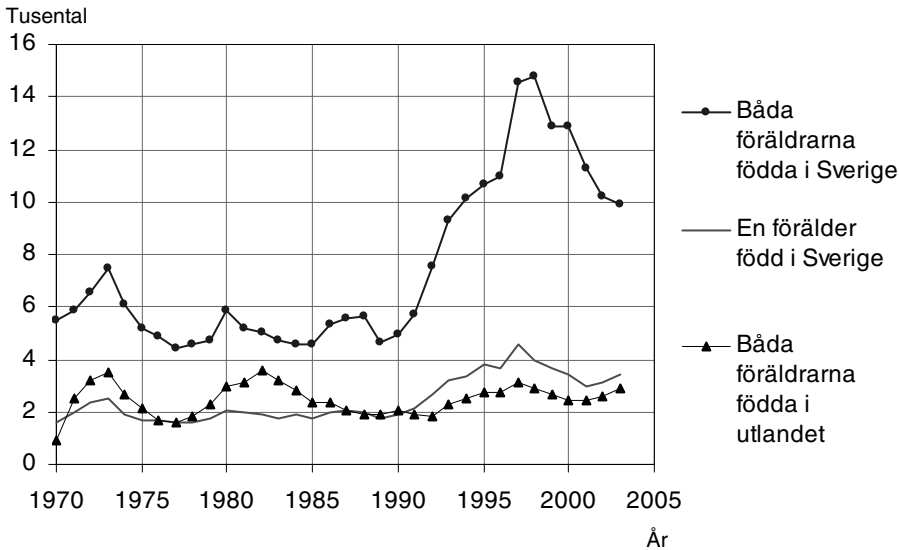
När antalet invandrare var lågt blev andelen nyfödda med föräldrar födda utomlands också lågt. Först på 1960-talet nådde gruppen nyfödda med en förälder född i Sverige 10-procentsnivån. Tidigast på 1980-

talet blev det därför så många i 20-årsåldern att vi kan förvänta oss någon utvandring av vuxna personer med en förälder född utomlands. Gruppen nyfödda *med båda föräldrarna födda utomlands* nådde 10-procentsnivån så sent som på 1990-talet. Fortfarande är därför antalet vuxna med båda föräldrarna födda utomlands så få att vi bara kan förvänta en obetydlig utflyttning i åldrarna över 20 år.

Ungefär en tredjedel av de utvandrade sverigefödda har en eller båda föräldrarna födda utomlands. I åldrarna under 18 år är det hela två tredjedelar som har en eller båda föräldrarna födda utomlands d.v.s. de är medflyttare till en tidigare invandrad person. I vuxen ålder dominerar personer som har båda föräldrarna födda i Sverige. Efter amerikautvandringen har utflyttningen från Sverige inte samvarierat med konjunkturen utom vid några få tillfällen. I början av 1970-talet var det dock inte sverigefödda i arbetskriftsåldrarna som flyttade utan barn som följde med sina återvändande föräldrar, tidigare arbetskriftsinvandrare. Under 1990-talet utvandrade sverigefödda i unga åldrar. Den senare gruppen, sverigefödda med båda föräldrarna födda i Sverige, har också blivit konjunkturkänslig.

Diagram 12.3

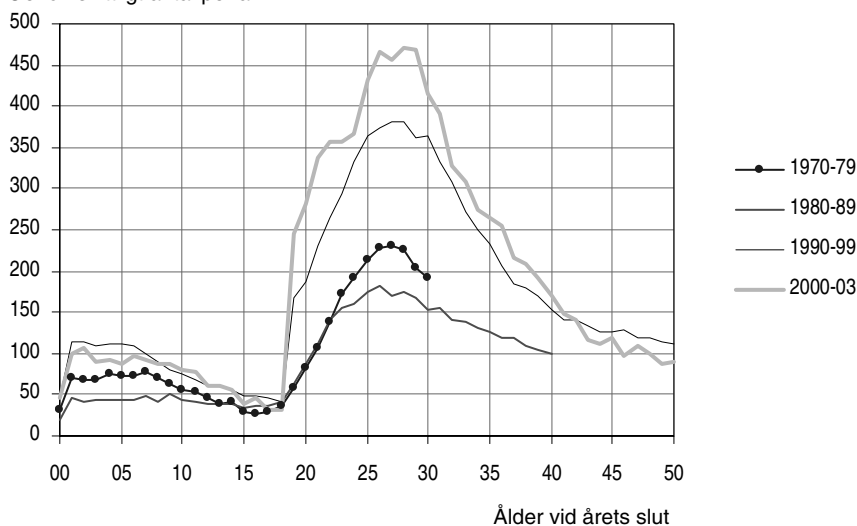
Utvandring av personer födda i Sverige fördelade efter föräldrarnas födelseland

Diagram 12.4**Åldersfördelningen för utflyttade födda i Sverige med båda föräldrarna födda i Sverige**

Genomsnittligt antal per år

Kurvorna för 1970- och 1980-talen är stympade beroende på att kopplingar till föräldrar saknas i befolkningsregistret för födda 1931 och tidigare och är ofullständiga för personer födda på 1930-talet⁸.

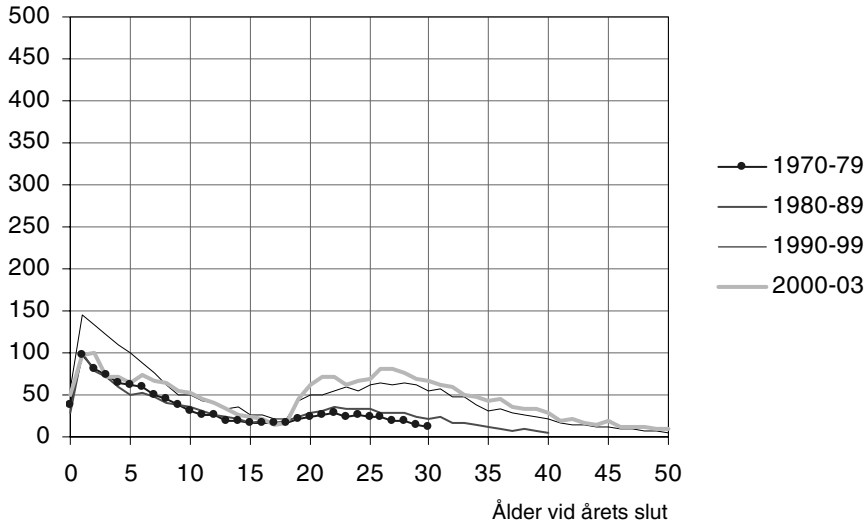
Åldersfördelningen på sverigefödda emigranter avviker från åldersfördelningen för dem som flyttar inom Sverige. För flyttare inom Sverige är antalet barn i förskoleåldern ungefär lika många som antalet personer i åldrarna 30-35 år. Så är inte fallet för dem som flyttar utomlands. I den gruppen ingår främst ensamstående och par utan barn.

I diagrammet 12.4 ser vi att antalet utflyttade fördubblades vid övergången från 1980-talet till 1990-talet. De sverigefödda som flyttar utomlands blir också allt yngre. Redan i 19-årsåldern har det på senare år blivit vanligt att emigrera. Uppgången återfinns i hela åldersskalan däröver.

⁸ De kopplingar mellan barn och föräldrar som finns registrerade i befolkningsregistret beskrivs i rapporten Flergenerationsregistret 2003 med undertiteln En beskrivning av innehåll och kvalitet, Bakgrundsfakta till Befolknings- och Velfärdsstatistiken 2004:5, SCB. http://www.scb.se/templates/publdb/publikation___2725.asp&plopnr=1961

Diagram 12.5**Åldersfördelningen för utflyttade födda i Sverige med en förälder född i Sverige och en förälder född utomlands**

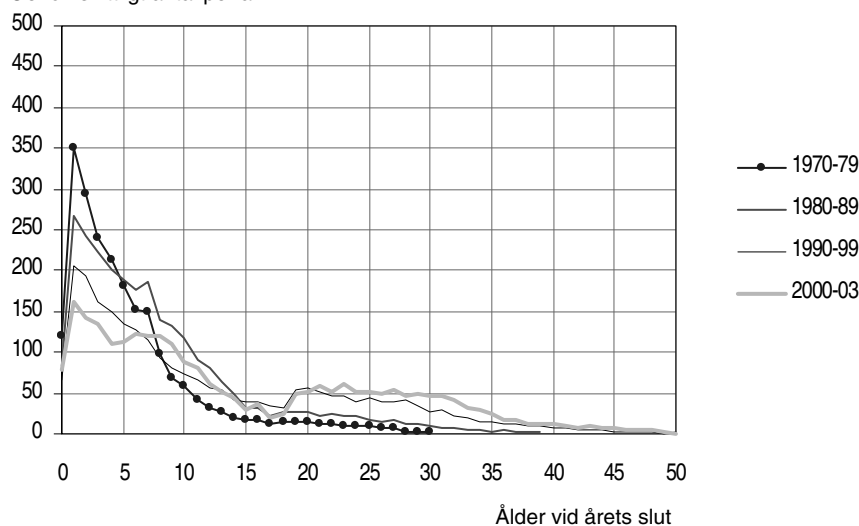
Genomsnittligt antal per år

Av diagrammet ovan framgår att det bland utflyttarna är barn som följer med sina föräldrar när de lämnar Sverige. Antalsmässigt har det inte skett några förändringar under den studerade perioden med några undantag. I åldrarna 20-35 har utflyttningen ökat under 1990-talet vilket sammanfaller med lågkonjunkturen under årtiondet. Något fler barn flyttade från Sverige under 1990-talet än både tidigare och senare vilket beror både på högre rörlighet bland föräldrarna men också på att det föddes många barn i Sverige runt 1990. De låga värdena i åldrarna över 20 år på 1970-talet har sin förklaring. Eftersom invandringen började efter kriget fanns det på 1970-talet få personer i åldrarna över 20 år med föräldrar födda utomlands.

Diagram 12.6**Åldersfördelningen för utflyttade födda i Sverige med *båda* föräldrarna födda utomlands**

Genomsnittligt antal per år

Tidigare påpekades att åldersfördelningen bland utflyttarna med *båda* föräldrarna födda i Sverige avvek från den normala åldersfördelningen bland flyttare. Åldersfördelningen ovan är diametralt annorlunda och avviker också från den normala åldersfördelningen för flyttare. Barnen dominerar bland utflyttarna och det är få vuxna. Tumregeln att bland flyttare bör det finnas lika många barn i förskoleåldern som vuxna i åldern 30-35 år gäller inte på fördelningen ovan.

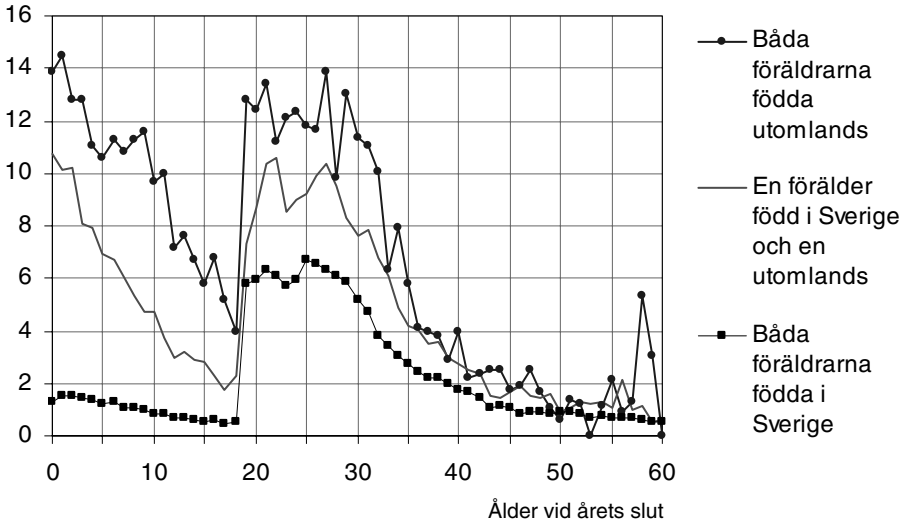
Utvecklingen av antalet barn i förskoleåldern från 1970-talet till de första åren på 2000-talet sammanfattar återutvandringen från Sverige på ett betydande sätt. Utvandringen av förskolebarn har halverats från 1970-talet. Samtidigt bör man beakta att antalet förskolebarn med båda föräldrarna födda utomlands på 1970-talet var färre, ungefär två tredjedelar av dagens antal.

Trots att det fortfarande på 1990-talet var få personer i vuxen ålder med båda föräldrarna födda utomlands ökade utvandringen.

Diagram 12.7

Utflyttade kvinnor födda i Sverige fördelade efter föräldrarnas födelseland

Per 1 000 inom resp. grupp – genomsnitt för åren 1999-2003

De föregående diagrammen har visat utflyttade i absoluta tal. Hoptryckta skalor och olika åldersfördelningar i riskpopulation gör att slutsatserna lätt blir skeva. Relaterar vi de utflyttade till respektive population får vi de åldersfördelningar vi har anledning att förvänta oss utom bland utflyttare med *båda föräldrarna födda i Sverige*. Frekvenserna bland barn med *båda föräldrarna födda i Sverige* är låga vilket vi redan tidigare noterat. Barn med *en förälder född i Sverige* har fem gånger så hög benägenhet att flytta utomlands som barn med *båda föräldrarna födda i Sverige*. I vuxen ålder är benägenheten att flytta utomlands ungefär dubbelt så hög för personer med *båda föräldrarna födda utomlands* jämfört med personer med *båda föräldrarna födda i Sverige*. Inte helt oväntat så är benägenheten att flytta för personer med *en förälder född i Sverige* hälften så stor som för de med *båda föräldrarna födda utomlands*.

Tabell 12.2

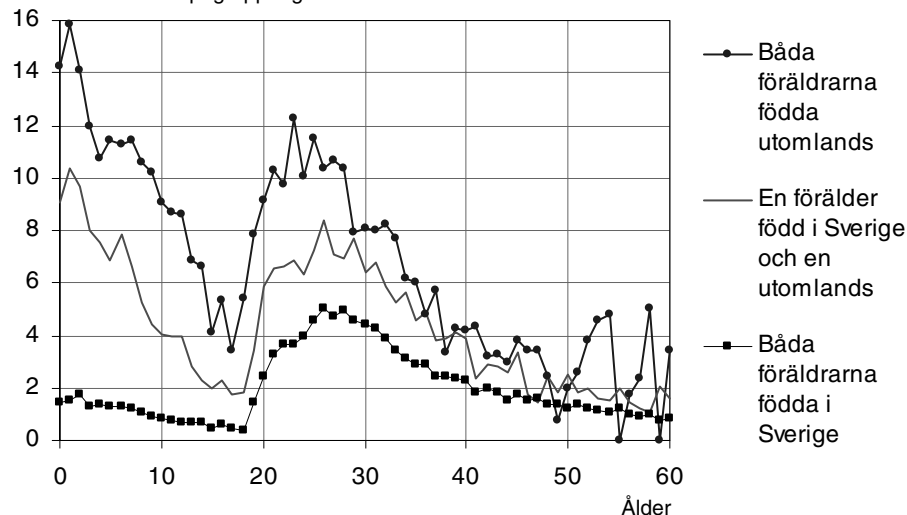
Benägenheten att flytta utomlands för födda i Sverige efter föräldrarnas födelseland – indextal där personer med båda föräldrarna födda i Sverige =100 inom resp. åldersgrupp och kön

Ålder	Kvinnor		Män			
	Båda födda i Sverige	En i Sverige	Båda utomlands	Båda födda i Sverige	En i Sverige	Båda utomlands
0-18	100	535	989	100	528	970
19-39	100	155	203	100	166	228
40-60	100	160	203	100	152	215

Diagram 12.8

Utflyttade män födda i Sverige fördelade efter föräldrarnas födelseland

Per 1 000 inom resp. grupp – genomsnitt för åren 1999-2003

De båda överst kurvorna är hackiga beroende på att år få personer i vuxen ålder i befolkningsgrupperna.

I 20-årsåldern utvandrar betydligt fler kvinnor än män, troligen beroende på att det är betydligt lättare för unga kvinnor att få au-pair platser.

Återinvandring

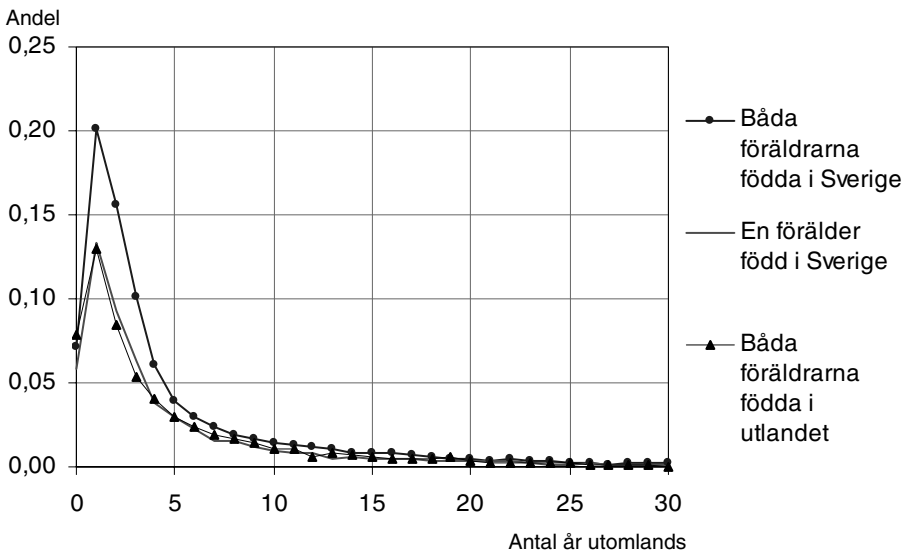
En tumregel är att *två av tre* utvandrare återvänder till Sverige. Andelen återinvandrare är högre bland personer med båda föräldrarna födda i Sverige. I denna grupp återvänder fyra av fem medan bland person som har en eller båda föräldrarna födda utomlands återvänder varannan. Som vi redan har sett skiljer sig de båda grupperna åt. Bland utflyttade med en eller båda föräldrarna födda utomlands är det företrädesvis barn som tillsammans med sina för-

äldrar lämnar Sverige. Här är antagligen banden till Sverige inte så starka. I gruppen med båda föräldrarna födda i Sverige är det framförallt personer i åldern 20 till 30 år som flyttar från Sverige d.v.s. personer som haft sin barn- och tonårstid i Sverige. För dessa är banden till Sverige starkare.

Det första diagrammet i detta kapitel visar att återinvandringen samvarierar med utvandringen med några års fasförskjutning. Som framgår av diagrammet nedan är återflyttningen intensivast under de första åren utomlands. Redan efter fyra år har 60 procent återvänt av utflyttade med båda föräldrarna födda i Sverige jämfört med 40 procent av utflyttade med en eller båda föräldrarna födda utomlands.

Diagram 12.9

Återinvandring av personer födda i Sverige efter antal år utomlands

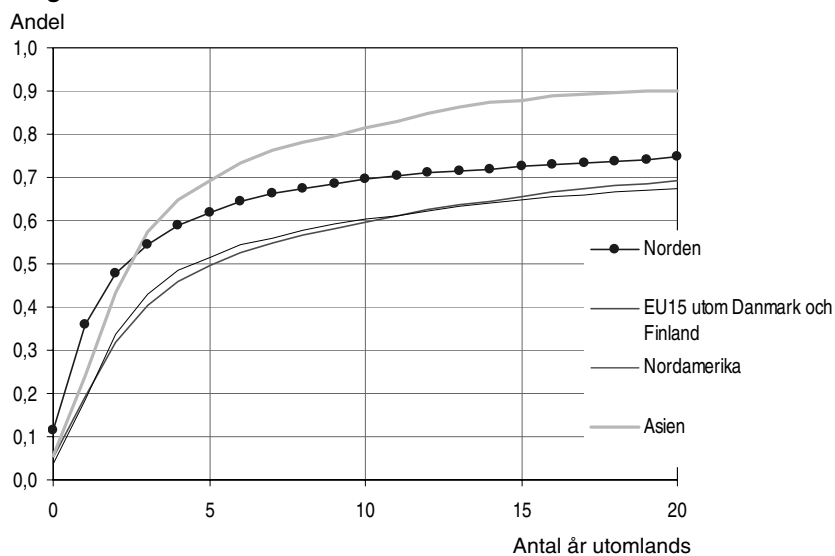
Underlaget till detta diagram baseras på återinvandringen åren 1998-2003.

Återinvandringen redovisad i föregående och nedanstående diagram baseras på återinvandringen runt sekelskiftet. En större andel har återinvandrat under denna period än under tidigare perioder. Tydliga mönster kan dock urskiljas. Personer som flyttar till Nordamerika och EU15-länderna, förutom Danmark och Finland, återvänder i mindre omfattning än personer som flyttar till våra nordiska grannländer och Asien. De som flyttar till våra nordiska grannländer kommer snabbt tillbaka. Redan efter två år har 50 procent återvänt. De korta geografiska och kulturella avstånden underlättar både besluten

att flytta till ett grannland men också att återvända. Nästan alla personer som flyttar till Asien återvänder.

Diagram 12.10

Akkumulerad återinvandring av personer födda i Sverige efter fyra utflyttningsområden

Underlaget till detta diagram baseras på återinvandringen på åren 1998-2002.

Tabell 12.3
De 20 populäraste länderna på 1990- talet för utvandrade svenskar –
årliga genomsnitt

Land	1970- 1979	1980- 1989	1990- 1 999	2000- 2003
Norge	919	1 326	2 788	2 716
USA	885	1 051	2 022	2 293
Storbritannien och Nordirland	491	561	1 264	2 200
Danmark	1 015	740	1 010	962
Finland	1 310	1 801	976	809
Tyskland	673	408	793	833
Spanien	526	447	554	830
Frankrike	369	323	511	533
Belgien	126	114	393	301
Schweiz	322	264	338	381
Australien	334	232	336	406
Nederländerna	138	101	277	291
Italien	241	167	264	261
Grekland	208	276	260	221
Kanada	247	162	203	209
Saudiarabien	49	57	163	88
Island	40	107	151	124
Chile	15	29	148	58
Österrike	119	70	133	164
Jugoslavien	149	140	122	31

De populäraste länderna åren 1990-99 kommer först i tabellen.

Tabell 12.4
Utvandring av kvinnor födda i Sverige – årliga genomsnitt

Världsdelar/ Ländergrupper	1970- 1974	1975- 1979	1980- 1984	1985- 1989	1990- 1994	1995- 1999	2000- 2003
Norden	1 991	1 354	1 947	1 856	1 813	3 191	2 277
EU15 utom Danmark och Finland	1 967	1 445	1 506	1 275	1 939	3 111	3 237
De 10 nya EU-länderna	17	15	20	26	73	128	100
Övriga Europa	308	228	255	185	317	274	251
Nordamerika	784	584	694	610	894	1 478	1 344
Sydamerika	93	92	77	64	159	196	91
Afrika	223	170	136	66	198	235	174
Asien	157	192	195	149	409	699	548
Oceanien	196	96	121	128	184	234	263
Sovjet	4	3	2	2	4	..	..
Okänt	93	125	118	184	157	306	226
Summa	5 833	4 304	5 071	4 546	6 147	9 852	8 509

Tabell 12.5
Utvandring av män födda i Sverige – årliga genomsnitt

Världsdelar/ Ländergrupper	1970- 1974	1975- 1979	1980- 1984	1985- 1989	1990- 1994	1995- 1999	2000- 2003
Norden	1 871	1 354	2 048	2 097	1 733	3 113	2 334
EU15 utom Danmark och Finland	1 438	1 112	1 282	1 087	1 775	2 598	2 698
De 10 nya EU-länderna	25	24	22	21	113	189	155
Övriga Europa	249	184	242	158	307	294	297
Nordamerika	549	500	669	547	864	1 407	1 266
Sydamerika	107	103	94	85	173	233	130
Afrika	235	185	159	67	199	251	177
Asien	159	234	263	186	595	1 006	780
Oceanien	287	117	144	137	170	206	218
Sovjet	5	5	4	3	6	..	..
Okänt	162	182	156	237	205	398	317
Summa	5 088	3 999	5 083	4 625	6 140	9 696	8 371

Tabell 12.6
Återinvandring av kvinnor födda i Sverige – årliga genomsnitt

Världsdelar/ Ländergrupper	1970- 1974	1975- 1979	1980- 1984	1985- 1989	1990- 1994	1995- 1999	2000- 2003
Norden	723	786	669	1 012	889	1 589	2 111
EU15 utom Danmark och Finland	757	927	830	787	1 019	1 544	2 048
De 10 nya EU-länderna	10	12	13	18	27	68	89
Övriga Europa	102	114	111	122	144	185	245
Nordamerika	522	443	399	424	424	723	931
Sydamerika	65	96	70	50	66	140	144
Afrika	158	196	137	73	82	225	204
Asien	101	157	163	128	176	494	610
Oceanien	85	86	59	75	94	119	159
Sovjet	3	2	2	1	3	..	..
Okänt	36	32	13	19	17	23	38
Summa	2 562	2 851	2 465	2 710	2 942	5 108	6 579

Tabell 12.7
Återinvandring av män födda i Sverige – årliga genomsnitt

Världsdelar/ Ländergrupper	1970- 1974	1975- 1979	1980- 1984	1985- 1989	1990- 1994	1995- 1999	2000- 2003
Norden	656	767	714	1 216	952	1 465	2 047
EU15 utom Danmark och Finland	610	765	729	669	990	1 452	1 896
De 10 nya EU-länderna	17	17	16	15	35	111	135
Övriga Europa	85	93	103	120	147	210	265
Nordamerika	420	356	358	392	414	714	976
Sydamerika	75	107	87	63	71	161	182
Afrika	164	209	163	85	93	237	209
Asien	100	172	195	176	230	698	796
Oceanien	138	111	72	80	92	120	149
Sovjet	4	5	3	3	2	..	..
Okänt	131	103	56	69	59	73	107
Summa	2 400	2 703	2 496	2 886	3 086	5 241	6 760

Tabell 12.8
Utvandring av kvinnor och män födda i Sverige – årliga genomsnitt

Världsdelar/ Ländergrupper	1970- 1974	1975- 1979	1980- 1984	1985- 1989	1990- 1994	1995- 1999	2000- 2003
Norden	3 861	2 708	3 995	3 953	3 546	6 304	4 611
EU15 utom Danmark och Finland	3 405	2 557	2 788	2 362	3 714	5 709	5 934
Övriga Europa m Sovjet	609	461	545	396	820	885	803
Nordamerika	1 333	1 083	1 363	1 157	1 758	2 885	2 610
Sydamerika	200	195	171	149	332	429	221
Afrika	458	355	295	133	397	486	350
Asien	316	426	458	335	1 004	1 705	1 328
Oceanien	483	213	265	265	355	440	481
Okänt	255	306	274	420	361	705	543
Summa	10 921	8 304	10 154	9 171	12 287	19 547	16 880

Tabell 12.9
Återinvandring av kvinnor och män födda i Sverige – årliga genomsnitt

Världsdelar/ Ländergrupper	1970- 1974	1975- 1979	1980- 1984	1985- 1989	1990- 1994	1995- 1999	2000- 2003
Norden	1 379	1 553	1 383	2 228	1 842	3 054	4 158
EU15 utom Danmark och Finland	1 367	1 692	1 559	1 456	2 009	2 995	3 944
Övriga Europa m Sovjet	221	243	248	278	359	574	733
Nordamerika	942	799	756	817	837	1 437	1 907
Sydamerika	141	203	157	113	137	301	327
Afrika	321	405	300	158	176	462	413
Asien	201	329	359	304	407	1 192	1 406
Oceanien	223	196	131	155	186	238	308
Okänt	168	135	69	88	76	95	145
Summa	4 962	5 554	4 961	5 596	6 028	10 349	13 339

Tabell 12.10
Nettoinvandring av kvinnor och män födda i Sverige – årliga genomsnitt

Världsdelar/ Ländergrupper	1970- 1974	1975- 1979	1980- 1984	1985- 1989	1990- 1994	1995- 1999	2000- 2003
Norden	-2 482	-1 155	-2 612	-1 725	-1 705	-3 250	-453
EU15 utom Danmark och Finland	-2 039	-865	-1 229	-907	-1 705	-2 714	-1 991
Övriga Europa m Sovjet	-388	-218	-297	-118	-460	-312	-70
Nordamerika	-391	-285	-606	-340	-921	-1 448	-703
Sydamerika	-59	8	-14	-37	-194	-128	106
Afrika	-137	51	5	25	-222	-24	63
Asien	-115	-97	-99	-31	-597	-512	78
Oceanien	-260	-16	-134	-110	-169	-202	-173
Okänt	-88	-172	-206	-332	-285	-609	-398
Summa	-5 960	-2 749	-5 192	-3 575	-6 259	-9 199	-3 541

Antal svenskar utomlands

En vanlig fråga är "Hur många svenskar finns det utomlands?". I en FN-publikation t.ex. Demographic Yearbook borde det vara lätt att hitta sådana uppgifter. Tyvärr rapporterar inte alla länder till FN om befolkningen fördelad efter födelseland. Någon fullständig statistik går det därför inte att få. Sverige brister också i rapportering till FN. Från Sverige kommer inte några uppgifter om befolkningen fördelad efter språk, religion eller etnicitet. De senaste tio åren har Sverige heller inte kunnat rapportera statistik om antalet hushåll, familjer och lägenheter. OECD har dock gjort en sammanställning för 27 av de 29 OECD-länderna. Enligt rapporten⁹ bor ca 235 000 Sverigefödda i OECD-länderna. Omkring 80 procent av de svenska migrationsströmmarna går i riktning mot OECD-länderna. Det är därför rimligt att anta att det bor 280 000 – 300 000 svenska utomlands. Populärast är USA med drygt 50 000 och sedan kommer Norge och Finland med ca 30 000 vardera samt Danmark och Storbritannien med ca 20 000 svenskar.

Använder man den svenska migrationsstatistiken sedan 1945 är det rimligt att anta att antalet svenskar utomlands är drygt 200 000 personer. Det är således en skillnad mellan de båda källorna på ca 75 000. Avvikelserna kan bero på några av följande orsaker:

1. Personer som utvandrat före 1945 och är kvar i livet utomlands. Bara en liten del av skillnaden kan få sin förklaring av denna anledning. Under perioden 1930-44 var utvandringen extremt låg, i genomsnitt drygt 2 000 per år. En hel del av dem som utvandrade i vuxen ålder under 1930-talet torde ha avlidit.
2. En hel del personer har dubbel bosättning d.v.s. de har bostad både i Sverige och i utlandet. Personerna kan vara kvar i det svenska befolkningsregistret, m.a.o. utvandringen är inte anmäld till folkbokföringen. Personerna i fråga har som regel uppehållstillstånd i sitt andra land och kan vara införd i landets befolkningsregister eller har besvarat frågor i landets folkräkning. Den dubbla bosättningen kan medföra att man räknas två gånger, både i Sverige och i det andra landet.

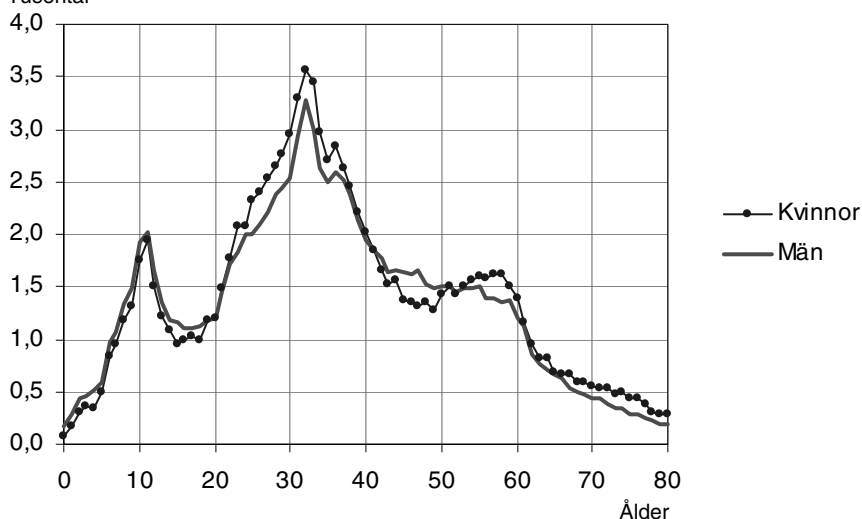
⁹ Counting Immigrants and Expatriates In OECD Countries :A New Prespective by Jean-Christophe Dumont (OECD) and Georges Lemaître (OECD) OECD Directorate for Employment Labour and Social Affairs, DELSA <http://www.oecd.org/dataoecd/27/5/33868740.pdf>.

3. Personer lämnar Sverige med avsikt att bosätta sig en tid utomlands för att sedan återvända. Många, framförallt unga, vill ha kvar en adress i Sverige och ställer om posten till en bekant eller föräldrarna istället för att anmäla utflytning ur landet. Dessa personer blir också dubbelräknade.
4. Skilda kriterier på vistelsetid i Sverige och det andra landet. Medan vi i Sverige tillämpar en ettårsregel för att inkludera personer i befolkningsregister kan andra länder ha kortare krav på vistelsetid. Det ger också upphov till dubbelräkning.
5. Övertäckning. Det finns anledning att anta att det inte bara är det svenska befolkningsregistret som innehåller personer som inte längre är bosatta i landet. Befolkningsregister i andra länder har samma problem. Nu är det inte så många länder som har befolkningsregister. Antagligen är det bara en liten del av skillnaden som förklaras av övertäckning i andra länders befolkningsregister.

Diagram 13.1

Ålders- och könsfördelningen på personer födda i Sverige och bosatta utomlands år 2003

Tusental

Åldersfördelningen är kalkylerad med stöd av den registrerade utvandringen och återinvandringen av svenskar samt antagande om att dödligheten varit densamma som för befolkningen i Sverige.

Kalkylen över antalet svenskar utomlands ger också en ålders- och könsfördelning på utlandssvenskarna. Något överraskande finner vi att det är få i åldrarna över 60 år som är bosatta utomlands. Det finns en ganska utbredd uppfattning att det vanligt att flytta utomlands i

samband med pensionering. Men det tycks vara ett fåtal som anser sin utflyttning vara så definitiv att man anmäler emigration från Sverige.

Åldersfördelningen bland utlandssvenskarna liknar åldersfördelningen bland invandrarna i Sverige med två undantag. Utlandssvenskarna har få personer i åldersgrupperna 40-50 år och 10-20 år. När barnen når 10-årsåldern flyttar man tillbaka till Sverige.

Rörligheten är mycket större bland utlandssvenskarna än invandrarna i Sverige. Under perioden 1945 – 2003 har ungefär 520 000 utvandringar registrerats för svenskar och 300 000 återinvandringar. Tumregeln att två av tre svenskar återvänder tycks gälla för hela efterkrigstiden.

Metodruta

Framskrivningen från 1945 till 2003 bygger på en enkel metod med bara tre komponenter: utvandrade personer födda i Sverige 1945-2003 reducerade med återinvandrade personer födda i Sverige under samma period. Populationen bosatta utomlands har dessutom reducerades på grund av dödsfall. De i Sverige observerade dödsriskerna har använts. Någon beräkning av antalet födda har vi inte behövt göra eftersom populationen avser personer födda i Sverige.

Framskrivning är baserad på den svenska migrationsstatistiken. Fr.o.m. 1969 finns numera möjligheter att ta fram statistik över migrationen fördelad efter födelseland, kön och ålder d.v.s. underlaget är fullständigt. För 1950- och 1960-talet finns uppgifter om utvandrade och återinvandrade svenska medborgare. Kön- och åldersfördelningen har dock fått skattas. Könsfördelningen har bestämts till 50 procent av vardera könet. Åldersfördelning har hämtats från den observerade migrationen runt år 1970.

Tabell 13.1**Antal utlandssvenskar i OECD-länderna**

Uppgifterna avser år 2000 eller år däromkring

Land	Antal	Land	Antal
Australien	6 818	Irland	1 315
Österrike	3 214	Italien	?
Belgien	3 991	Japan	798
Kanada	7 725	Korea	?
Schweiz	6 878	Luxemburg	984
Tjeckien	210	Mexiko	425
Tyskland	10 783	Nederländerna	3 642
Danmark	18 706	Norge	32 939
Spanien	9 424	Nya Zeeland	960
Finland	28 040	Polen	703
Frankrike	8 658	Portugal	741
Storbritannien	22 525	Slovakien	23
Grekland	5 428	Turkiet	5 335
Ungern	394	USA	54 435
		OECD-länderna utom Italien och Korea	235 094

Källa: Table A5 Stocks of persons originating in OECD countries and residing in another country (Total population) publicerad i Counting Immigrants and Expatriates in OECD Countries: A New Perspective, OECD, Directorate for Employment Labour and Social Affairs, DELSA

Jämförelse med andra länder

Det är få länder som har högre andel invandrare än Sverige. I Tyskland, Österrike och USA, vilka allmänt betraktas som länder med hög andel invandrare, är omkring 12 procent av befolkningen födda utomlands. Det är samma procentsats som gäller för Sverige. Nederländerna, Storbritannien och Frankrike har lägre andel än Sverige.

Hög andel invandrare inom OECD har länder som bedriver en aktiv marknadsföring för att få fler invandrare. Det är Australien, Nya Zeeland och Kanada, alla med ca 20 procent utrikes födda i sin befolkning. I Europa har Luxemburg och Schweiz också mycket hög andel invandrare med 33 respektive 22 procent av befolkningen. Dessa båda länder utmärker sig genom att de är restriktiva i att bevilja invandrarna medborgarskap i sitt nya hemland. Hög andel utländska medborgare har också Tyskland, Österrike och Belgien. De är också restriktiva med att tillåta invandrare att bli medborgare i sitt nya hemland.

Andelen utrikes födda i grannländerna Danmark och Norge är sju procent. Trots att andelen utrikes födda inte är särskilt hög i Danmark har det funnits grogrund för främlingsfientlighet. Finland har endast två till tre procent utrikes födda i sin befolkning. Bland OECD-länderna är det bara Japan, Korea, Mexiko, Turkiet och Polen som har lägre andel. För Japan och Korea saknas statistik om befolkningen efter födelseland. Andelen utländska medborgare är mycket låg i de båda länderna varför det är rimligt att anta att de också har lägre andel utrikes födda än Finland.

Genomsnittsvärdet på andelen utrikes födda av befolkningen inom OECD är inte högre än 7,8 procent. Det beror på att folkrika länder som Japan, Korea, Turkiet och Mexiko har låga andelar.

Tabell 14.1
Andelen utrikes födda och utländska medborgare i ett antal länder

Land	Andel utrikes födda	Andel utländska medborgare	Tidpunkt	Källa
Luxembourg	33,0	36,9	2002/2001	Eurostat
Australien	23,0	7,4	2003	OECD
Schweiz	22,4	20,5	2003	OECD,
Nya Zeeland	19,5	..	2001	Statistics New Zealand
Kanada	19,3	5,3	2003	OECD
Österrike	12,5	8,9	2001	Eurostat
Tyskland	12,5	8,6	2000	OECD, Eurostat
Sverige	12,0	5,3	2003	SCB
USA	12,3	6,6	2003	OECD
Belgien	10,8	8,2	2002	Eurostat
Irland	10,4	5,9	2003	OECD
Grekland	10,3	7,0	2003	OECD
Nederländerna	9,9	3,8	2002	Eurostat
Ryssland	7,8	..	1989	http://www.migrationinformation.org
Storbritannien	7,6	4,2	2000	Eurostat
Frankrike	7,4	5,6	1999	http://www.insee.fr
Norge	7,3	4,3	2003	OECD
Danmark	6,9	5,0	2002	Eurostat
Portugal	6,3	2,2	2002	Eurostat
Spanien	4,8	3,3	2002	Eurostat
Finland	2,0	1,1	2002	Eurostat
Italien	..	2,5	2001	Eurostat
Japan	..	1,1	2001	National Institute of Population and Social Security Research, Tokyo, Japan

OECD hänvisar till Table 1. Percentage of foreign-born and non-citizens in the total population in OECD countries publicerad i Counting Immigrants and Expatriates In OECD Countries: A New Perspective, OECD, Directorate for Employment Labour and Social Affairs, DELSA.

Allmän kommentar

I OECD-rapporten är inte tidpunkten så väl preciserad men avser uppgifter från senaste folkräkning runt år 2000. För länder med befolkningsregister torde uppgifterna avse år 2003.

För länder som har haft kolonier kan utrikes födda redovisas på olika sätt. OECD-rapporten anger andelen utrikes födda i Frankrike till 10,0 procent men nämner samtidigt att i Frankrike finns 1,6 miljoner personer födda utomlands med franskt medborgarskap vid födseln. Liknande situationer föreligger för andra länder som t.ex. USA anser författarna till OECD-rapporten utan att ange problemets omfattning.